

7

Juna 1976. moj prijatelj Majk Beker dobio je pismo od jedne žene iz Los Anđelesa. Žena je pisala Majku koliko se divi njegovim sposobnostima u bridžu i iznela mu ponudu: ako Majk pristane da igra sa njom na regionalnom ili nacionalnom turniru, ona će da ga prijavi na konkurs za kuvarske recepte Kveker Outs, za koji je sigurna da može da pobeđi u njegovo ime. Naglasila je da je već osvajala nagrade na takmičenjima u kivanju, uključujući i 250 dolara, 1.000 dolara, dva kolor televizora i tri putovanja na Havaje.

Ponuda koju je dobio Majk Beker nije neobična za bridž profesionalca. Postoji verovatno manje od stotine bridž profesionalaca na svetu¹, pa je potražnja velika pošto je ponuda mala. Svaki sedmi čovek u Americi, na primer, igra bridž. Postoje tri nacionalna, 77 regionalnih i 765 okružnih turnira koje godišnje organizuje ACBL. Samo na regionalnim i okružnim turnirima bude po 340.000 stolova (1.360.000 igrača), a u lokalnim klubovima i po 2.000.000 stolova (8.000.000 igrača). Letnji nacionalni turnir može da ima i 16.000 prijavljenih igrača. Prema hotelskim statistikama iz cele zemlje, turnirski igrači su druga grupa po brojnosti hotelskih rezervacija.

Većini ljudi koji se takmiče na turnirima motiv je prosto želja da steknu master poene. Posedovanje master poena je izuzetan statusni simbol, a titula velemajestora je fanatična želja nekih igrača. Master poeni mogu da se osvoje samo na turnirima, pa otuda tolika potražnja za profesionalcima: što neko ima boljeg partnera, verovatnije je da će da osvoji master poene.

Za titulu velemajestora potrebno je 300 master poena, podeljenih ovako: 25 Zlatnih poena, 25 Crvenih poena i 250 Crnih poena. Crni poeni mogu da se dobiju na svakom turniru. Crveni i Zlatni poeni se dobijaju samo na regionalnim i nacionalnim prvenstvima.

¹Sumnjiva procena. Sudeći po *Bridž enciklopediji* samo u SAD od bridža živi desetak hiljada ljudi. Osim toga, ako bi neko bio voljan da prebroji igrače koje u svojoj knjizi profesionalcima naziva sâm Sontag, verovatno bi došao do brojke koja znatno nadmašuje stotinu. *prim.Urednika*

Postati velemaistor može da bude skupo. Putni troškovi i kotizacija mogu da staju i 20.000 dolara, ali postoji veliki broj ljudi spremnih da plate. Drugi, opet, unajmljuju profesionalce. Bridž profesionalac je osoba koja sve ili gotovo sve svoje prihode ostvaruje igrajući bridž. Pripadam toj kategoriji od 1971.

Postoji mnogo čudnih načina na koji bridž profesionalac može da bude plaćen. Jedan igrač koga poznajem poseduje uspešnu osiguravajuću agenciju u Teksasu. Mnogi klijenti mu daju premije od osiguranja da igra sa njima na turnirima. Neki igrači su, pak, berzanski posrednici koji vode investicije svojih bridž partnera – amatera. Ovi profesionalci stvarno dobro zarađuju.

Neki igrači dobijaju lake poslove u velikim kompanijama. Ono što rade je uglavnom to da igraju bridž sa svojim šefovima. I ja sam imao nekoliko sličnih ponuda.

Neki igrači bivaju plaćeni i na druge načine, kao što su seksualne usluge. Za jednog tipa kog sam poznao govorilo se da je takav šampion spavaće sobe, da ženama naplaćuje u novcu, a usluge pastuva pruža kao deo svojih obaveza. Jednom je neka žena pitala Ala Rota kako da postane dobar igrač. “Radite što i ona”, odgovorio je pokazujući na jednu drugu ženu, “*Ta* je spavala sa stručnjakom.” To možda nije naročito lepo, ali se događa. Pitajte mnoge igrače bridža: titula velemaistora nosi bezgraničan prestiž.

Pol Solovej¹, član Dalaskih asova, rekao je da njegovi klijenti nisu zainteresovani za master poene, nego za uživanje u igri sa šampionom. “Umesto da kupe trkački čamac ili konja”, rekao je Solovej, “plaćaju da igraju sa vrhunskim igračem.”

Neki moji klijenti su takvi, ali ne svi. Jedna bogatašica me zove svojim Rols-Rojsum, čime hoće da kaže da, umesto da kupi skup auto, troši novac da igra na turnirima sa profesionalcem. Ta je ista klijentkinja bila vrlo zahtevna. Imao sam saobraćajnu nesreću jednog četvrtka i trebalo je da idem u bolnicu, ali je ona insistirala da u subotu igram sa njom.

Brodvej Bili Ajzenberg je svakako bridž profesionalac, iako dopunjava svoj prihod igrajući bekgemon. “To je veoma dobar život”, kaže Bili. “Putujete prvom klasom. Odsedate na najboljim mestima.”

Za razliku od klijenata Pola Soloveja, moji su vrlo zainteresovani za master poene. Često dobijam pozive od ljudi kojima treba određeni broj Zlatnih mastera (koji se najteže stiču) da postanu velemaistori. Tada odlučujem da li želim da radim sa njima. Jedna dobra strana mog posla je što mogu da odlučujem ko će da me unajmi. Obično odvedem mogućeg klijenta u lokalni klub da vidim kako se slažemo. Bridž je dovoljno naporan i bez igranja sa neprijatnim partnerom. Ako se dobro slažemo, naplaćujem mu po redovnoj tarifi.

¹Paul Soloway, r. 1941. Trostruki osvajač *Bermuda Boula* (1976, 77. i 79.) *prim. Urednika*

Uzimam 50 dolara za seansu u lokalnom klubu, 75 dolara za seansu na okružnom turniru, 100 dolara za seansu na regionalnom i 150 dolara za seansu na nacionalnom turniru. Troškovi su posebni. Za profesionalni nastup u nacionalnom timskom turniru obično dobijam najmanje 2.000 dolara i plaćene troškove. Ovo su utvrđene tarife i od njih ne odstupam, iako postoji jedan izuzetak.

Jedan psihijatar mi je ponudio sat terapije u zamenu za sat predavanja iz bridža. Prihvatio sam. Na nesreću, obe seanse su postale lekcije iz bridža. Kada je dolazio kod mene, raspravljali smo o bridžu. Kada sam ležao kod njega na kauču raspravljali smo o bridžu. “Da probamo još jednom”, rekao je. “Dobro”, saglasio sam se.

Ispalo je da je on taj kome treba pomoć. Tokom jedne od ‘mojih’ psihijatrijskih seansi obavestio me je da je manijakalno depresivan, ali da nema problema, pošto je bolest nasledio, a postoji način lečenja. Ovo je imalo smisla za mene, ali ono što ga je, izgleda, stvarno činilo depresivnim bila je njegova loša igra na bridžu. Rekao sam mu da ćemo morati da otkazemo naš dogovor.

Postoje i drugi načini na koje bridž profesionalac može da zaradi novac, a jedan od najboljih je kockanje na rober bridžu u lokalnim klubovima i po privatnim partijama. Većina ljudi bi prepoznala Muhameda Alija i bila dovoljno pametna da se ne kladi da bi mogla da ga pobedi u borbi. Malo ljudi će prepoznati šampiona u bridžu, čak i kada bi bio obučen u špil karata. U obilaženju zabačenih klubova i igranju za novac leži mnoštvo mogućnosti. To je ono što je Met Kerol želeo da radim. Ako se postupa oprezno (šampion mora da podnese mnogo glupih grešaka), ovo može da bude vrlo unosno.

Da li profesionalizam u bridžu predstavlja ozbiljan problem? Na neki način da. Na primer, većina od šesnaest timova u finalu *Vanderbilt Kupa* 1973. bila je sastavljena od bridž profesionalaca i bogatih amatera koji su plaćali profesionalce.

Edgar Kaplan, urednik *Sveta bridža*, postavio je problem ovako: “Zašto bridž profesionalci ne bi zarađivali novac? Ako bogati pokrovitelj uživa da se nadmeće na visokom nivou i spreman je da plati za zadovoljavanje svog ega time što će da vidi svoje ime u novinama navedeno kao kapiten tima u završnoj fazi važnog prvenstva, šta u tome ima loše? Ništa – ni po profesionalca, ni po pokrovitelja. Ali, ima u tome nešto loše po američki bridž. Kada nekih dva tuceta naših vodećih stručnjaka igra u timovima koji imaju malo šansi da pobede, *Vanderbilt*, naše najveće takmičenje od 1928, se srozava, a američka budućnost na međunarodnom planu je ugrožena.”

Edgar Kaplan nastavlja sa pohvalama Ajri Kornu i Si Si Veju (sponzoru *Presižn* tima) koji su plaćali igrače ‘da rade sa svojim partnerima, da vežbaju, a ne da igraju sa sponzorima.’ Kaplan završava: “Prolivaću trostruke suze onog dana kada Ameriku na svetskom prvenstvu bude predstavljao čovek koji je kupio svoje mesto u timu.”

Prvi put sam ušao u svet profesionalizma 1971, kada sam pristupio *Presižn* timu, čiji su sponzori bili Si Si Vej i njegova žena Ket. Bili su mi plaćeni svi troškovi na okružnim, regionalnim i nacionalnim turnirima i na brojnim putovanjima na evropska takmičenja. Dodatno su članovi *Presižn* tima dobijali premije, počev od 150 dolara po igraču za osvojeno drugo mesto na *Fon Zedvic Kupu* do 1.500 dolara po igraču za pobedu na *Bermuda Boulu*. Bilo je i drugih premija, pa je sponzorstvo Si Si Veja nad *Presižn* timom imalo zdrave efekte. Omogućavalo je igračima da se uredsrede na igru, a ne na zaradu.

Bridž profesionalac ima brojne mogućnosti. Može da drži predavanja na kolidžima, da vodi turnire na bridž krstarenjima (plata je nikakva, ali su smeštaj i hrana prvoklasni) i čak da drži časove (jednom sam bio unajmljen da držim časove bridža na tečaju za odrasle na Bruklin koledžu). Naravno, morao sam da osvojim mnoštvo velikih turnira da bih mogao da počnem da živim od bridža. Među njima su bili Prvenstvo muških velemajestorskih parova 1971, Prvenstvo muških timova 1971, *Vanderbilt* 1972, *Rajzinger* 1973, Prvenstvo timova Monte Karla (švajcarac) 1973 (neverovatno, ali ovo sam postigao igrajući sa sponzorom), i Pozivni turnir *London Sandi Tajmsa* 1975.

Stariji igrači bridža mogu da se ne slože, ali danas su igrači bolji nego pre trideset godina. Licitacija je umnogome unapređena. Godine 1965. odigran je meč između 'Naučnika', tima koji je koristio savremene licitacione postupke i 'Tradicionalista', tima koji je koristio stariji način licitacije. 'Naučnici' – Al Rot, Tobajas Stoun, Vik Mičel, Sem Stejmen, Robert Džordan i Artur Robinson¹ – pobedili su sa lakoćom.

Na Letnjem Nacionalnom prvenstvu 1973. u Vašingtonu, D. C, dogodio se incident koji ilustruje problem sponzora. Jedan čovek je sedeo sa izrazom zapanjenosti na licu. "Ne mogu da verujem šta se upravo dogodilo", rekao je. "Ne znam ko su oni, ali, video sam najboljeg i najgoreg igrača na svetu i oni su *partneri*!"

'Najgori' igrač je izlicitirao tri karo, gde je mogao lako da napravi četiri, i pao. 'Najbolji' igrač je sledeću ruku odigrao briljantno, potpuno 'dabl dami'² (izraz koji znači da je igrao kao da vidi protivničke karte, što, naravno, nije mogao) i napravio veliki slem.

Izbezumljeni čovek je pokazao na par koji je posmatrao. 'Najgori' igrač je bio sponzor. 'Najbolji' igrač je zaista bio najbolji. Bio je to Benito Garoco.

Piter Vajksel, Harold Lili³ i ja smo bili treći na *Spingoldu* 1974. igrajući sa dva sponzora. Bio je to podvig gotovo bez presedana. Nisam čuo da je profesionalac

¹Robert Jordan, r. 1927. i Arthur Robinson, r. 1936. Jedan od najboljih američkih parova šezdesetih godina. Srebrne medalje na *Bermuda Boulu* 1963. i Olimpijadama 1964. i 68. *prim. Urednika*

²'double dummy'. *prim. Urednika*

³Harold Lillie, drugo mesto na *Vanderbiltu* 1984. *prim. Urednika*

prošao tako dobro igrajući sa sponzorom. Taman sam hteo da čestitam Piteru kada sam saznao da sponzori misle da su mogli da *pobede* da nije bilo nas.

Kada pomažem igraču da stekne titulu velemajstora, unapred ga obavestim da ne mogu da mu garantujem koliko nam vremena treba. Kljijent može da postane vrlo sumnjičav ako osvajanje željenog naslova traje duže nego što on misli da je potrebno, pošto me plaća po seansi. Može da poveruje da ne činim sve što mogu, jer želim da iscedim dodatne honorare od njega. Tada im objasnim da je to pitanje poverenja. Pokušavam da ubedim klijenta da mnogo drugih ljudi želi moju pomoć i da je u mom interesu, reklame radi, da postignem sa njim uspeh što je pre moguće.

Maja 1976. pozvao me je vlasnik jednog bridž kluba i rekao mi da mu je potrebno 20 Zlatnih poena da postane velemajstor. Vežbali smo u njegovom klubu, a zatim se prijavili na regionalni turnir. Iako smo prvi put tada zajedno igrali turnir, završili smo kao drugi među više od 500 parova. Dobio je 40 Zlatnih poena.

Bio sam oduševljen kao i on, iako biti velemajstor više ne znači toliko. Postoji negde oko 20.000 velemajstora, pa ipak, titula i dalje ima magičan zvuk.

Vlasnik najvećeg broja master poena na svetu je Bari Krejn¹. Robert Epljard² (jedan od prvih sto velemajstora) rekao je Krejnu: “Mani se bridža. Nemaš talenta.” Ovakav savet davali su svojevremeno mnogim sportistima. Na sreću, retko se posluša.

Broj master poena koje je igrač osvojio je u najbolju ruku nesavršen pokazatelj njegovih ili njenih sposobnosti. Često to prosto znači da igrač neumorno učestvuje na turnirima. Ako je igrač dovoljno odan bridžu, on može, računajući i pauze za spavanje i put, da *nikada* ne izostane sa turnira na kome se masteri dodeljuju. Sledi lista deset prvoplasiranih velemajstora od 10. septembra 1976, poslednja dostupna. Nijedan igrač ne bi mogao da stekne ovoliko mastera bez izuzetnih sposobnosti.

<u>PLASMAN</u>	<u>IME</u>	<u>GRAD</u>	<u>MASTERI</u>
1.	Bari Krejn	Studio Siti, Kalifornija	19.611
2.	Hermajn Baron	Los Aldeles, Kalifornija	16.012
3.	Meri Džejn Farel	Beverli Hils, Kalifornija	14.631
4.	Džejms Džekobi	Ričardson, Teksas	13.299
5.	dr. Džon Fišer	Dalas, Teksas	12.932
6.	Moris Portugal	Los Anđeles, Kalifornija	11.811
7.	Osvald Džekobi	Dalas, Teksas	11.634
8.	Alan Bel	Los Anđeles, Kalifornija	11.581
9.	Al Rot	Njujork Siti	11.245
10.	Pol Solovej	Los Anđeles, Kalifornija	10.918

¹Barry Crane, 1927-85. Danas najviše mastera ima Pol Solovej. *prim.Urednika*

²Robert Appleyard, 1909-84. Izgovara se Epl-jard. *prim.Prevodioca*

Titula velemajestora je stvorena 1936. Prvi velemajestor bio je Dejvid Brus¹. Zatim, po redu, dolaze Osvald Džekobi, Hauard Šenken i baron Valdemar K. fon Zedvic. U to vreme bilo je potrebno samo 10 master poena da se postane velemajestor, ali ih je bilo mnogo teže steći. Na primer, za pobeđu na *Vanderbiltu* dobijala su se samo 2 poena. Sada se dobija 150. Jedan poen se dodeljivao za drugo mesto. Godine 1975. za drugo mesto na *Vanderbiltu* dobio sam 105 mastera.

Između 1940. i 1944. ACBL je oduzimao do 10 master poena godišnje igračima koji ne učestvuju i ne pobeđuju na turnirima. Na ovaj način master poeni su postali precizniji pokazatelj sposobnosti igrača. Danas se master poeni više ne oduzimaju.

Godine 1975. ACBL je usvojila novu člansku kategoriju, zvanu 'Registrovani igrači'. Samo registrovanim igračima je bilo dozvoljeno da uzimaju novac za nastupe na ACBL turnirima. Jedan od razloga za uvođenje kategorije registrovanih igrača je bio obaveštavanje amatera o tome ko su profesionalci i davanje mogućnosti amaterima da se ne takmiče protiv profesionalaca. Takođe, klubovi su mogli da zabrane profesionalcima nastupe na svojim lokalnim turnirima. Registrovani igrači morali su da imaju više etičke standarde od ostalih. Igraču koji uzme novac, a ne prijavi se kao registrovani igrač mogao je da bude zabranjen nastup na turnirima ACBL.

Prijavio sam se kao registrovani igrač, ali nisam odobravao ovo pravilo. Ne mislim da se ACBL tiče da li sam plaćen. Možda je u najboljem interesu bridža da amateri znaju ko su profesionalci, ali ovo pravilo ne pomaže. Ja ne mogu da igram najbolje što umem sa sponzorom. Mnogo bih bolje igrao ako bi mi partner bio Piter Vajksel. Amateri nisu zaštićeni od profesionalaca ako se oni legitimišu samo kada imaju sponzora za partnera ili kada su u timu sa sponzorom. Mislim da je ono što je ACBL imao u vidu bio prvi korak ka sprovođenju kontrole nad registrovanim igračima koji se takmiče na nacionalnim turnirima sa sponzorima.

Ako je poželjno identifikovati profesionalce, smatram da pravilo ne ide dovoljno daleko. Šta je sa berzanskim posrednicima i osiguravajućim agentima čiji su procenti mnogo veći od mojih honorara? Oni ne moraju da se registruju, a ipak je novac jedini razlog što igraju sa svojim partnerom. Šta je sa tipom koji spava sa bridž obožavateljkom²?

Plašim se onoga što može da se dogodi u budućnosti. Bojim se da profesionalci mogu da budu izolovani i da im se zabrani nastup na nacionalnim prvenstvima ako igraju sa sponzorom. Shvatam šta ACBL pokušava da spreči – mogućnost da sponzor postane svetski prvak – ali mislim da ovako ideja da neko bude plaćen jer je dobar postaje pomalo neukusna. Ovakav stav, nimalo neuobičajen, donekle objaš-

¹David Bruce, 1900-65. Igrač i teoretičar iz ranih dana kontrakt bridža.*prim.Urednika*

²Autor koristi izraz *groupie* (grupi), što na engleskom označava vatrene obožavateljke neke javne ličnosti (najčešće muzičara), koje ih prate na putovanjima i pružaju im seksualne usluge.*prim.Pre vodioca*

njava zašto Sjedinjene Države nisu dominirale na poslednjim Olimpijskim igrama. Komunistički sportisti su plaćeni. Oni imaju vremena koliko im treba da usavrše svoju veštinu. Sportisti SAD moraju da zadrže ‘amaterski’ status.

Vrhunski igrač bridža mora da posveti sve svoje vreme svojoj profesiji ili će njegov talenat da atrofira. Ako igrač ne može da živi od igre, neće imati sredstava da prisustvuje raznim nacionalnim i međunarodnim takmičenjima. Troškovi bi slo-mili leđa mnogih igrača. Tada bi se desilo ono što ACBL pokušava da spreči: po-bede na nacionalnim prvenstvima ne bi osvajali talentovani nego bogati igrači. Oni koji su danas sponzori mogli bi lako da pobeđu na velikim takmičenjima, jer mnogi bolji igrači ne bi mogli sebi da priušte učešće.

ACBL mora rešenje problema profesionalizma da potraži na drugoj strani. Bilo je napora – kao što je Međunarodno udruženje profesionalnih bridžista – da se igrači organizuju u udruženja slična onima koje imaju bezbol igrači ili fudbaleri. Raspravljalo se o profesionalnim bridž ligama, u kojima bi se igrači sami okupljali u timove koji bi predstavljali razne gradove. Ne vidim zašto ovo ne bi moglo da bude finansijski uspešno. Više ljudi *igra* bridž nego bezbol, fudbal, tenis ili golf. Iako sada više ljudi *gleda* ove sportove, teško je poverovati da je njihov entuzijazam onoliki kao u poklonika bridža.

Poznajem veoma malo igrača bridža koji ne bi platili da gledaju stručnjake kako se takmiče. Postoji, takođe i veća identifikacija u bridžu nego u bezbolu ili fudbalu. Bridžista koji gleda šampiona može da igra zajedno s njim; verovatno je i on koliko sinoć bio pred dilemom – impas ili ne.

Jednom sam se potrudio da nađem firmu za pokrovitelja bridž tima. Podrška Lanče Italijanima 1975. pokazala je da kompanija može tako da dobije ogroman pozitivan publicitet; ne iz reklamnih oglasa, nego među širokom publikom novinskih čitalaca. Nas četvorica – Piter, Ron Rubin, Met Granoveter i ja – obratili smo se *Pan Amu* sa predlogom da nam bude sponzor. *Pan Am* je izgledao zainteresovan i bilo nam je rečeno da se ponovo javimo za šest meseci. Nismo se javili. Razlog je, pretpostavljam, bio naš ponos. Svi smo dobro živeli i smatrali smo da je ideja toliko dobra da oni treba nas da pozovu.

Predložili smo da, za 100.000 dolara, igramo dvanaest meseci kao *Pan Am* tim. *Pan Am* bi dobio publicitet u novinama širom zemlje za novac koji smo tražili. Oba dana našeg meča protiv Lanča tima – a i pre i posle toga – *Fiat* je dobijao ogroman besplatan publicitet u *Njujork Tajmsu*.

Druga mogućnost za rešavanje problema profesionalizma bilo bi sponzorstvo nad turnirima koji nude novčane nagrade. Ispravno predstavljeni i organizovani poput turnira u golfu i tenisu, mogli bi da postanu izuzetno popularni. Štaviše, neki igrači, sadašnji bridž profesionalci, morali bi da potraže drugo zanimanje. Oni drugi, zaista dobri, bi napredovali.

Alan Traskot je napisao da je “najočiglednija razlika između američkih i evropskih turnira u tome što se u većini zemalja Evrope daju novčane nagrade... Stanovnik Bronksa, Artur O'Donel, nedavno je anketirao 140 neameričkih članova Međunarodnog udruženja bridž štampe po ovom pitanju. Jasnom većinom od 3 prema 1 novinari su glasali za novčane nagrade i izrazili stav da one povećavaju interesovanje za bridž.”

Nema sumnje da bi profesionalizam kakav je danas mogao da se otme kontroli. Jedan od velikih američkih igrača jednom je profesionalno igrao u dva različita tima na istom timskom turniru. Plaćala su ga dva različita sponzora koji ništa nisu sumnjali. Uspevao je u svom manevru tako što je skakao posle svakog meča i trčao do mesta gde su njegovi drugi ‘timski drugovi’ poredili rezultate. Na ovaj način njegovoj drugoj sponzorki je *izgledalo* da igra u njenom timu.

Bilo kako bilo, ja sam bridž profesionalac i ponosan sam na to. Trebalo mi je oko decenije teškog rada da postanem dovoljno dobar kako bih mogao da živim od bridža, i vredelo je. Radim tačno ono što sam želeo.